

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตราด” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนในเขตจังหวัดตราด ตัดสินใจเข้ามาเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดตราด 2) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตราด 3) สภาพปัญหาในการดำเนินงานของอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตราด และ 4) เพื่อศึกษาประเด็นสำคัญที่ทำให้อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตราด ตัดสินใจลาออกจากการเป็นอาสาสมัคร ฯ

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Theory of Motivation) ตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 เป็นพื้นฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตราด จำนวน 14 คน และอดีตอาสาสมัคร ฯ จำนวน 3 คน จากพื้นที่ทั้งหมด 7 พื้นที่ ตามที่ได้แจกแจงรายละเอียดในบทที่ 3 จากข้อมูลการสัมภาษณ์ตามที่กล่าวมา ในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและวิเคราะห์ผลโดยนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สรุปข้อมูลและวิเคราะห์สภาพการทำงานของอาสาสมัคร ฯ

ตอนที่ 2 สรุปข้อมูลและวิเคราะห์สภาพวิถีชีวิตของอาสาสมัคร ฯ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์แรงจูงใจการปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัคร ฯ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญที่ทำให้อาสาสมัคร ฯ ตัดสินใจลาออก

ตอนที่ 1 สรุปข้อมูลและวิเคราะห์สภาพการทำงานของอาสาสมัคร ฯ

สภาพการทำงานของอาสาสมัคร ฯ

จากข้อมูลที่ระบุไว้ในบทที่ 2 อาสาสมัคร ฯ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาสังคมและสร้างกระแสการมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหาในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดความมั่นคงแก่ประชาชนในพื้นที่ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงมีบทบาท

ภารกิจที่สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ออนไลน์, 2554) กำหนดไว้ 3 ด้าน ดังนี้

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลด้านสถานการณ์ปัญหาในท้องถิ่น

ภารกิจ การชี้เป้า - เฝ้าระวังซึ่งจะต้องนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประสบปัญหาทางสังคม และข้อมูลสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ขั้นตอนแรก อาสาสมัคร ฯ จะต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนในพื้นที่ โดยจะเริ่มจากการนำข้อมูลมาจากผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และสมาชิก อบต. และข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นต้น หลังจากนั้นอาสาสมัครฯ ก็จะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ของตนเองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสด้วยตนเอง โดยข้อมูลทั้ง 2 ทางมาเปรียบเทียบ แก้ไข และปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันเป็นฐานข้อมูลในการช่วยเหลือ อันเป็นฐานข้อมูลนำไปสู่การป้องกัน และแก้ไข โดยสามารถยกตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้ ดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “ได้ทำข้อมูลชุมชน เราทำงานเราก็จะรู้สภาพปัญหาของชุมชน ก็จะเก็บข้อมูลสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพราะว่าเราจะมีเครือข่าย อพม. หมู่บ้านคอยเป็นหูเป็นตาให้กับเราอีกทางหนึ่งและเป็นคนรวบรวม โดยนำข้อมูลมาจัดอันดับแล้วส่งให้หน่วยงาน เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป อย่างเช่น อบท. หรือ พมจ.” (ยงยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 “มีการสำรวจข้อมูลเป็นประจำทุกปี ช่วงแรกก็จะไปขอข้อมูลจากผู้ใหญ่บ้านก่อน จากนั้นเราก็จะรู้แล้วว่าชาวบ้านคนไหนที่มีปัญหา หรือประสบปัญหาความเดือดร้อนที่เราต้องคอยดูแลช่วยเหลือ ในระหว่างการทำงานจะมีปัญหาการส่งต่อการช่วยเหลือ เพราะว่าเราอยู่เกาะการเดินทางไป - กลับค่อนข้างจะต้องใช้เวลา ใช้เงินค่อนข้างมาก บางครั้งจะต้องประสานไปยัง อบต. ช่วยเหลือก่อน” (วงเดือน มะลิ้อย, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 “มีการสำรวจข้อมูลเป็นประจำทุกปี ปกติเราอยู่ในชุมชนอยู่แล้ว ถ้าหากมีข้อมูลเพิ่มเติมก็จะมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ในเรื่องของการให้การช่วยเหลือ เราก็จะเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาไว้ เพื่อที่เราจะได้เข้าไปคลุกคลีกับให้ความช่วยเหลือเขาอย่างทั่วถึง” (สว่าง กรัญญรัตน์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

การประสานดำเนินงานกับเครือข่ายในระดับชุมชน

“การเชื่อมกลุ่มเดิม - เสริมสร้างกลุ่มใหม่” เป็นภารกิจในการประสานการดำเนินงานในระดับชุมชน นอกชุมชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากการดำเนินงานของอาสาสมัคร ฯ จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสานการดำเนินงานกับเครือข่ายในระดับชุมชน นอกชุมชน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อประสานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนให้

มีความครอบคลุมทุกด้าน เพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถเข้าถึงสิทธิที่ตนเองพึงจะได้รับจากภาครัฐ เพื่อนำมาพัฒนาได้พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รวมทั้งสามารถเข้าถึงสวัสดิการอย่างทั่วถึง และเท่าเทียมกัน โดยสามารถยกตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้ ดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “การประสานงานก็ต้องทำอยู่แล้ว เราไม่ได้มีงบประมาณ ในเมื่อการที่เราพบผู้ประสบปัญหา เราก็ต้องประสานงานกับเครือข่ายอยู่แล้ว คือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประสานหน่วยงานให้ความช่วยเหลือ เพื่อจะให้คนกลุ่มนั้นมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้รับสวัสดิการได้อย่างทั่วถึง” (ขงยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 “การเป็น อพม. จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสานในการทำงาน อยู่แล้ว เพราะว่าเราต้องช่วยเหลือคนในชุมชนที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน เราจะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องประสานส่งต่อหน่วยงานที่สามารถช่วยเหลือได้จึงจะสามารถช่วยเหลือได้อย่างครอบคลุม” (วงเดือน มะลีย้อย, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 “การทำหน้าที่เป็น อพม. จะต้องเป็นผู้ประสานอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นการประสานกับ อนามัย อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพราะว่าชาวบ้านที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนจะต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและครบทุกด้าน” (ชาญวิทย์ หงส์ร้อน, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

การร่วมจัดทำแผนชุมชน กับภาคประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ภารกิจการจัดทำแผนชุมชน เนื่องจากแผนชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม กระตุ้นให้ชุมชนร่วมมือร่วมใจกัน ระดมความคิดร่วมกันแก้ไขปัญหา ซึ่งการร่วมจัดทำแผนนั้นจะเป็นทั้งแผนชุมชน แผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแผนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในพื้นที่ โดยในการจัดทำแผนในแต่ละครั้งจะต้องมีข้อมูลของคนในพื้นที่ เพื่อนำมาวิเคราะห์สภาพปัญหา แล้วนำมาวางแผนร่วมกัน และแผนนั้นจะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ในระหว่างการทำประชาคม หรือการจัดทำแผนนั้น อาสาสมัคร ๑ ส่วนใหญ่จะได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีกับภาคประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่จะมีเพียงบางพื้นที่ที่ประชาชนให้ความร่วมมือน้อย เนื่องจากประชาชนยังไม่เห็นความสำคัญในการร่วมจัดทำแผนชุมชน อีกทั้งยังไม่ตระหนักถึงผลได้ผลเสียที่ตนจะได้รับจากการร่วมจัดทำแผนชุมชน โดยสามารถยกตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้ ดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 “ได้ร่วมจัดทำแผนและส่งข้อมูลในแผนไปยัง อบต. และให้ประชาชนร่วมกันทำแผนภายในชุมชนเพื่อรับทราบถึงปัญหาและส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ (วิระทรัพย์ ดงดี, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “ก็จะทำประชาคมทุกครั้งจะได้รับเชิญให้เข้าไปทำแผนชุมชนด้วย เช่น นำเสนอปัญหาชุมชนที่เราเก็บข้อมูลได้ แล้วก็การจัดทำแผนในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตคน อย่างเช่นการเก็บข้อมูลคนพิการ ข้อมูลผู้ด้อยโอกาส ข้อมูลผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน โดยจะประสานไปยัง อบท. พมจ. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง” (ขงยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 “ได้ทำแผนร่วมกับชาวบ้านในชุมชน ทำแผนกับ อบต. เพราะถ้ามีการจัดทำแผนในแต่ละครั้ง เราก็จะเข้าร่วมด้วยเป็นประจำ ส่วนการเสนอแผนงานอะไรเข้าไปที่เป็นการช่วยเหลือชาวบ้านก็จะได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี” (วงเดือน มะลิ้อย, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

จากบทบาทภารกิจของอาสาสมัครพัฒนาสังคมของมนุษย์ข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในการดำเนินงานอาสาสมัคร ฯ จำเป็นต้องอาศัยทั้งกำลังกาย กำลังใจ เวลา และทุนทรัพย์ในการสนับสนุน การดำเนินงาน บทบาทส่วนใหญ่ของอาสาสมัคร ฯ คือ การทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการติดต่อ ประสานการช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนในพื้นที่โดยการนำพาข่าวสารสิทธิต่าง ๆ ที่ประชาชนพึงได้รับจากภาครัฐ ไปสู่ประชาชน และการรับเรื่องราวร้องทุกข์ ปัญหาความเดือดร้อน ของราษฎรเสนอไปยังหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์จังหวัดตราด เพื่อให้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้รับการแก้ไข อย่างรวดเร็ว และ ครบคลุมในทุก ๆ ด้าน

แต่อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินงานของอาสาสมัคร ฯ นอกจากจะต้องเสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ และเวลาแล้ว บางครั้งต้องอาศัยทุนทรัพย์ส่วนตัวเป็นค่าใช้จ่าย เช่น ค่าพาหนะในการเดินทาง เยี่ยมประชาชน หรือติดตามประสานงานกับหน่วยงานราชการ ซึ่งอาสาสมัคร ฯ บางรายมีฐานะ ปานกลาง หรือบางรายมีฐานะยากจน (พิจารณาข้อมูลประกอบตามตารางที่ 2) ซึ่งอาจเป็นสาเหตุ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ อีกทั้งการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ฯ จำเป็นต้องเสียสละเวลา ในการประกอบอาชีพมาทำงาน เพื่อช่วยเหลือสังคม ทำให้ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพ และ รายได้ที่พึงจะได้รับ เนื่องจากการเป็นอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ไม่มี ค่าตอบแทน และไม่มีสวัสดิการอื่นใดในการให้ความช่วยเหลือ หรือสร้างขวัญกำลังใจแก่ อาสาสมัคร ฯ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2546, หน้า 9) ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ อาจส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (ฐนิตา ปัตตานี, 2546, หน้า 12)

นอกจากนี้ ระยะเวลาที่เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ฯ เช่นกัน จากการสังเกตสภาพพื้นที่ดำเนินการ พบว่า สภาพพื้นที่ของจังหวัดตราดมีพื้นที่เกาะจำนวน 2 เกาะ การคมนาคมค่อนข้างลำบาก ต้องเสียเวลา และค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการที่อาสาสมัคร ฯ จะ

เดินทางมาติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการในจังหวัด โดยสามารถอ้างอิงได้จากแผนที่ จังหวัดตราด ดังนี้

สภาพพื้นที่การดำเนินงานของอาสาสมัคร ฯ

จังหวัดตราด มีประชากรทั้งหมด 220,911 คน โดยเป็นชายจำนวน 110,325 คน และเป็น หญิงจำนวน 110,586 คน ความหนาแน่นของประชากรมีการกระจายตัวสูงสุดที่ อำเภอเมือง ร้อยละ 41.11 รองลงมา ได้แก่ อำเภอเขาสมิง อำเภอบ่อไร่ อำเภอกลองใหญ่ อำเภอแหลมงอบ อำเภอเกาะช้าง อำเภอเกาะกูด ตามลำดับ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2554) จังหวัดตราดเป็นจังหวัดที่ติดต่อกับ ราชอาณาจักรกัมพูชา การปกครองแบ่งออกเป็น 7 อำเภอ 38 ตำบล ตามแผนภาพที่ 2 โดยมีอาณาเขต พื้นที่ทางบก 2,819 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,761,000 ไร่ มีพื้นที่ปกครองทางทะเล 7,257 ตาราง กิโลเมตร โดยทิศเหนือติดกับอำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรีและประเทศกัมพูชา ทิศใต้ติดกับอ่าวไทย และน่านน้ำทะเลประเทศกัมพูชา ทิศตะวันออกติดกับประเทศกัมพูชา มีทิวเขาบรรทัดเป็นแนวกันเขต และทิศตะวันตกติดกับอำเภอขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี (สำนักงานจังหวัดตราด, ออนไลน์, 2555) อาณาบริเวณที่เป็นแผ่นดิน ภูเขา พื้นน้ำ และทะเล ดังนี้

1. บริเวณผืนดินราบลุ่มแม่น้ำ เหมาะสำหรับปลูกผลไม้ ปาล์มน้ำมัน ทำนาข้าว และการปศุสัตว์
2. ที่ราบบริเวณภูเขา บริเวณนี้มีพื้นที่กว้างขวางมาก เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำสวนผลไม้ ขางพารา และสับปะรด
3. บริเวณพื้นที่ภูเขาสูง ส่วนมากมีสภาพเป็นพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกาะ
4. ที่ราบต่ำชายฝั่งทะเล และผืนทะเล บริเวณพื้นที่นี้ประกอบด้วยหมู่เกาะน้อยใหญ่ต่าง ๆ 52 เกาะ มีป่าชายเลนอย่างหนาแน่น เป็นแหล่งเลี้ยงสัตว์น้ำและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด

ภาพที่ 3 แผนที่จังหวัดตราด

จากสภาพพื้นที่ตามที่กล่าวมาข้างต้น อาจทำให้อาสาสมัคร ๑ บางส่วนต้องลาออกจากการเป็นอาสาสมัคร ๑ เพราะไม่สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน และไม่มีสวัสดิการตลอดจนค่าตอบแทนใด ๆ ที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามที่วิเคราะห์ไว้ในข้อ 1.1 ข้างต้น โดยมีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์แจกแจงในตอนที่ 4 ของบทนี้ อย่างไรก็ตาม

ในส่วนที่ 1 นี้เป็นเพียงการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตสภาพการทำงานของอาสาสมัคร ฯ ในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจในสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของอาสาสมัคร ฯ โดยสามารถอธิบายได้ในตอนที่ 2 ของบทนี้

ตอนที่ 2 สรุปข้อมูลและวิเคราะห์สภาพวิถีชีวิตของอาสาสมัคร ฯ

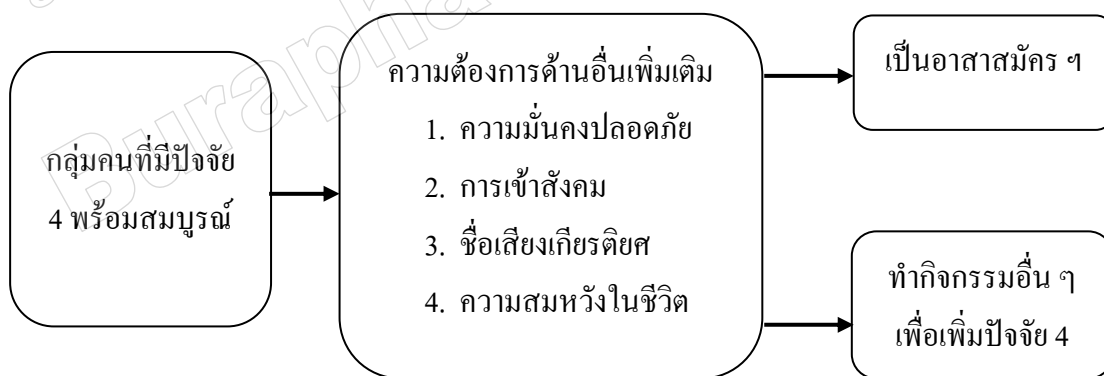
ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลพื้นฐานของอาสาสมัคร ฯ ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ อายุ เพศ สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยสรุปได้ดังตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัคร ฯ

ลำดับ	พื้นที่	ชื่อ	เพศ	อายุ	สถานภาพ	อาชีพ	รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน
อาสาสมัครปัจจุบัน							
1	อำเภอเมือง	นายวิระทรัพย์ คงดี	ชาย	48	สมรส	ทำสวน/ ค้าขาย/ ผู้ใหญ่บ้าน	40,000
2		นางรัชณี เียบพ	หญิง	44	สมรส	เกษตรกร/ ผู้ใหญ่บ้าน	18,000
3	อำเภอแหลมงอบ	นางรพีพรรณ ชมแสง	หญิง	55	หม้าย	ค้าขาย	8,000
4		นางมารีนี วิริญโท	หญิง	51	สมรส	ค้าขาย	9,000
5	อำเภอเขาสมิง	นางสุนิสา กำนัดสินธุ์	หญิง	55	สมรส	ทำสวน	50,000
6		นายชงยุทธ ใจชื่น	ชาย	48	สมรส	ทำสวน	10,000
7	อำเภอคลองใหญ่	นางอังคณา ทองโชติ	หญิง	58	สมรส	ค้าขาย/ ขายประกัน ชีวิต/ ผู้ใหญ่บ้าน	50,000
8		นายบรรจบ ศรีเจ็ก	ชาย	45	สมรส	ขายข้าวแกง	8,000
9	อำเภอบ่อไร่	นายสุชี แซ่เอี้ยว	ชาย	44	สมรส	ทำสวนยาง	28,000
10		นายคำมูล วัลลวงษ์	ชาย	62	สมรส	สมาชิกเทศบาล/ รับจ้างทั่วไป	9,000
11	อำเภอเกาะกูด	นางวงเดือน มะลิข้อย	หญิง	42	สมรส	ค้าขายของชำ/ ทำสวนยาง	15,000
12		นายชาญวิทย์ หงส์ร้อน	ชาย	45	สมรส	ค้าขายของชำ/ ทำสวนมะพร้าว	8,000
13	อำเภอเกาะช้าง	นายสว่าง กรัญญรัตน์	ชาย	64	สมรส	ทำสวนยาง	15,000
14		นางรัศมี ศรีโสม	หญิง	47	สมรส	ปศุสัตว์	8,000
อดีตอาสาสมัคร ฯ							
15	อำเภอเมือง	นางสาวสุมาลี มุสิกรัตน์	หญิง	53	สมรส	ทำสวนยาง/ สวนผลไม้/ ขายขนม	15,000
16		นางกุลจิรา นาวิเจริญ	หญิง	50	สมรส	ขายอาหารทะเล	10,000
17		นายเล็ก อนันต์	ชาย	54	สมรส	-	-

หากพิจารณาโดยเปรียบเทียบกับแนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow, 1943) แล้ว อาจตั้งเป็นข้อสังเกตในเบื้องต้นได้ว่า เมื่อพื้นฐานการดำรงชีวิตที่เป็นปัจจัย 4 ได้รับการตอบสนองอย่างสมบูรณ์หรือมนุษย์มีความพึงพอใจต่อปัจจัยพื้นฐานเหล่านั้นแล้ว มนุษย์ย่อมที่จะต้องการสิ่งที่มีมากกว่าปัจจัยพื้นฐานดังกล่าว เช่น ความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการเข้าสังคม ชื่อเสียงเกียรติยศหรือการยกย่องนับถือ หรือแม้แต่ความต้องการความสมหวังในชีวิตในด้านอื่น ๆ ตามลำดับ (Maslow, 1943)

ในทางตรงกันข้าม เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 2 จะสังเกตได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดมีอายุมากกว่า 40 ปี และเป็นกลุ่มคนที่มีครอบครัวแล้วทั้งสิ้น ประเด็นสำคัญที่น่าสังเกต คือ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดจะมีอาชีพเดิมเป็นของตัวเองอยู่แล้ว โดยเฉพาะอาชีพเกษตรกรและอาชีพค้าขาย โดยที่รายได้เฉลี่ยต่ำสุดของผู้ให้ข้อมูล คือ 8,000 บาท และสูงสุด คือ 50,000 บาท ซึ่งอาจถือได้ว่าช่วงของรายได้ดังกล่าว เพียงพอต่อค่าครองชีพในระดับชุมชน ทั้งนี้ หากพิจารณาถึงภารกิจของอาสาสมัคร ฯ รวมทั้งการเดินทางเข้าพื้นที่ตามที่ได้ชี้แจงมาแล้วในตอนที่ 1 มีความเป็นไปได้ว่า รายได้ดังกล่าว อาจจะไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบันจากข้อมูลดังกล่าวมานี้ จึงอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้อาสาสมัคร ฯ จำนวนมากตัดสินใจลาออกจากการเป็นอาสาสมัคร ฯ ซึ่งเป็นไปตามข้อสังเกตที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 ในกรณีดังกล่าวนี้ จึงอาจนำไปสู่การตัดสินใจออกจากการเป็นอาสาสมัคร ฯ ซึ่งเป็นข้อสังเกตที่ขัดแย้งกับข้อสังเกตแรก โดยสามารถแสดงได้ตามแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4 ลำดับขั้นที่ 4 - 5 ของมาสโลว์

เพื่อทำการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่และผลกระทบต่อการตัดสินใจลาออกจากการเป็นอาสาสมัคร ฯ โดยได้ทำการวิเคราะห์และนำเสนอในส่วนถัดไป

ตอนที่ 3 วิเคราะห์แรงจูงใจการปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัคร ฯ

จากการสัมภาษณ์อาสาสมัคร ฯ ที่ยังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปัจจุบัน จำนวน 14 คน และอดีตอาสาสมัคร ฯ จำนวน 3 คน พบว่า เหตุผลสำคัญในการเข้ามาเป็นอาสาสมัคร ฯ เป็นเพราะการมีจิตอาสาที่จะช่วยเหลือคนในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนได้รับการช่วยเหลือและมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมตามสิทธิที่ตนจะได้รับ และเมื่อเข้าเป็นอาสาสมัคร ฯ แล้ว ยังเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้น ทั้งจากการได้รับความรู้จากการอบรม การประชุม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเครือข่าย อีกทั้งยังสามารถที่จะนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง ครอบครัว และคนในชุมชนได้

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ยังมีความแตกต่างในรายละเอียด โดยผู้วิจัยได้แจกแจง วิเคราะห์ และสรุปโดยการเปรียบเทียบรายด้าน ดังนี้

วิเคราะห์ความต้องการปัจจัยพื้นฐาน

ประเด็นทางด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต

จากคำถามการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านปัจจัยพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 17 คน (ครอบคลุมถึงอดีตอาสาสมัคร ฯ) ซึ่งโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรและค้าขาย มีฐานะในระดับปานกลางถึงค่อนข้างดี เห็นว่า “การเป็นอาสาสมัคร ฯ ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น” ซึ่งเหตุผลโดยส่วนใหญ่ คือ ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่นั้น อาสาสมัคร ฯ จะได้รับการส่งเสริมด้านความรู้ให้มีความเพิ่มพูนขึ้นจากการอบรม การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งการปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่พบในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การดูแลเด็ก หรือผู้สูงอายุ เป็นต้น

นอกจากนี้การที่ อาสาสมัคร ฯ ได้ช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนยังส่งผลต่อสุขภาพกายและจิตใจที่ดีขึ้น ดังคำสัมภาษณ์บางส่วนผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 “ดีขึ้นค่ะ เพราะทำให้เราพัฒนาคุณภาพชีวิตตัวเองได้ อย่างเช่น พ่อแม่เป็นผู้สูงอายุ เราเป็น อพม. ได้ไปอบรมรับความรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ แล้วเราก็นำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและคนในครอบครัวของเรา ก็จะมีสมาธิมากขึ้น” (รัชนิ เอ็มพบบ, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 “ดีขึ้น มันต่อยอดมาจากการที่เรามีจิตอาสา เรามีความสุขที่ช่วยเหลือชุมชน การเป็น อพม. ทำให้เราได้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม ผลจากการได้รับความรู้ทำให้เรามีคุณภาพชีวิตและจิตใจที่ดี เพราะนำมาปรับใช้กับครอบครัวและ

สามารถนำความรู้ไปให้บริการประชาชนผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในชุมชนได้ เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ” (มารีนี วิริญโท, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7 “มีส่วน ทำให้ชีวิตดีขึ้น เพราะว่าการอบรมทำให้ได้รู้อะไรหลาย ๆ อย่างเพื่อมาพัฒนาครัวเรือนของเราในครัวเรือนของเราก็มีผู้สูงอายุและเด็กเราจะได้นำมาแนะนำเรื่อง ดี ๆ ที่เราได้ไปอบรมมา นำมาความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้กับครอบครัว” (อังคณา ทองโชติ, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 “มีส่วนทำให้คุณภาพชีวิตของเราดีขึ้นนะ เพราะว่ามีความรู้ มากขึ้นจากการที่เราไปอบรมรับความรู้และการเข้าร่วมประชุม การพบปะกับ อพม. คนอื่น ๆ แล้วนำ ปัญหาหรือข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งเราสามารถที่จะนำความรู้เหล่านี้มาใช้ในชีวิตประจำวันของ เราได้ เช่น การเลี้ยงดูลูก การดูแลผู้สูงอายุ” (ชาญวิทย์ หงส์ร้อน, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) “ดีขึ้น เพราะเราทำแล้วเรารู้สึกสบายใจที่ เราได้ช่วยคนอื่น สุขภาพจิตเราก็พลอยดีไปด้วย เมื่อสุขภาพจิตเราดี เรื่องดี ๆ ก็จะตามมา บางครั้ง คนในหมู่บ้านเราดกสำรวจ ชกตัวอย่างเช่น ผู้สูงอายุ อายุ 90 ปี ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ เราได้เข้าไป ช่วยเหลือเขา ทำให้เขาได้รับเงินตามสิทธิเราทำแล้วสบายใจที่เราได้ช่วยเหลือชาวบ้าน ช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาส” (สุมาลี มุสิกรัตน์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 16 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) “ดีขึ้น ในช่วงที่เราได้รับความรู้ ทำให้เรา มีความรู้เพิ่ม น่าจะมีปัญหาตรงที่เราไม่มีเวลาให้กับครอบครัว เรามีเวลาให้กับงานของเรามากกว่า เพราะเวลาส่วนใหญ่เราจะอยู่กับชาวบ้าน ไปประชุมและอบรมเป็นประจำ” (กุลจิรา นาวิเจริญ, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2555)

ประเด็นทางด้านเหตุจูงใจในการเข้ามาเป็นอาสาสมัคร ฯ

เมื่อพิจารณาถึง “เหตุผลสำคัญในการเข้ามาเป็นอาสาสมัคร” ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ซึ่งหมายความว่ารวมถึงอดีตอาสาสมัคร ฯ ตอบเป็นทิศทางเดียวกันว่า เป็นเพราะจิตอาสาที่ต้องการ ช่วยเหลือคนในชุมชนที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนให้ได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ชีวิตที่ดีขึ้น โดยสามารถแนะนำกับทุกคนได้ในเรื่องของการเข้าถึงสวัสดิการสังคมของรัฐ นอกจากนี้ อาสาสมัคร ฯ บางคนเป็นผู้นำในชุมชนอยู่แล้วจึงต้องการที่จะมีองค์ความรู้และเพิ่ม ศักยภาพในการที่จะช่วยเหลือคนในชุมชนให้มีความครอบคลุม พร้อมทั้งพัฒนาชุมชนของตนเอง ให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น ดังคำสัมภาษณ์บางส่วนผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “ปัจจัยที่เข้ามาเป็น อพม. 1) เป็นคนมีจิตอาสาต้องการทำงาน พัฒนาชุมชน 2) เราทำงานเกี่ยวกับชุมชน ซึ่งได้ทำงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้นการเป็น อพม. เป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้เราเข้ามาทำหน้าที่นี้” (ขยยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8 “เรามีจิตอาสาอยากที่จะมาพัฒนาคนในชุมชนของเรา อยากทำงานนี้ อยากมีเพื่อนฝูง อยากช่วยเหลือคน เช่น ช่วยเหลือผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในด้านต่าง ๆ” (บรรจบ ศรีเจ็ก, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 “ชอบช่วยเหลือคนเป็นส่วนใหญ่ ชอบมากเป็นชีวิตจิตใจ ถ้าเห็นคนตกทุกข์ได้ยากเราจะเข้าไปช่วยเหลือทันที ถึงแม้ว่าเราจะไม่มีเงิน ไม่มีทอง บางครั้งเราก็จะควักเงินช่วยเขาบ้างเหมือนกันนั่นก็เพื่อให้เขาพ้นทุกข์ และช่วยหาทางแก้ไขปัญหาก ถ้าเราช่วยเหลือไม่ได้ เราก็จะแนะนำส่งต่อผู้ที่ให้ความช่วยเหลือได้ เพราะเราไม่สามารถที่จะช่วยเหลือเขาได้คนเดียว ต้องมีหน่วยงานที่จะมารองรับช่วยเหลือและแนะนำเขาได้” (สุชี แซ่เอี้ยว, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10 “ได้ช่วยเหลือชาวบ้านที่ไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการของหน่วยงานต่าง ๆ และต้องการเป็นส่วนหนึ่งในสังคมที่สามารถช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์” (คำมูล วัลละวงศ์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) “เห็นคนด้อยโอกาสดูว่าเขาถูกทอดทิ้งเราก็อยากช่วยเหลือเขาเพราะบางครั้งผู้ใหญ่บางคนก็เห็นแต่ญาติพี่น้องของตัวเอง ไม่สนใจคนในชุมชน เราก็อสังสารผู้ที่ตกทุกข์ได้ยากก็ช่วยเหลือกันไป” (สุมาลี มุสิกรัตน์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 17 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) “โดยตำแหน่งที่เราเป็น อสม. อยู่แล้วเขาจะคัดเลือกผู้ที่ป็น อสม. มาเป็น อพม. และตอนนั้นมีประธานตำบลเป็นอยู่แล้ว เขาออกเขาจึงบอกให้เราเป็นต่อมีผู้สนับสนุนให้เราเป็นเยอะและตำแหน่งว่างเราคิดว่าเราทำได้เราเลยลองทำดูอีกใจเราก็อยากช่วยเหลือคนในชุมชนด้วย” (เล็ก อนันต์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2555)

ประเด็นทางด้านประโยชน์จากการเป็นอาสาสมัคร ฯ

สำหรับ “ประโยชน์ที่ได้จากการเป็น อพม.” คือ ได้ความรู้จากการอบรม การประชุมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากการทำงานจากเครือข่ายที่สามารถนำไปช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน และยังสามารถที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีเครือข่ายในการทำงานทั้งภาคประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมตามสิทธิที่ประชาชนควรที่จะได้รับ อีกทั้งยังมีความภาคภูมิใจ มีความสุขจากการทำงาน และได้รับความไว้วางใจจากผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน รวมทั้งคนในชุมชนที่ให้คำปรึกษา แนะนำจนเขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ดังคำสัมภาษณ์บางส่วนผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 “จากการที่เข้ามาเป็น อพม. ที่เราได้มากก็คือ ความภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือคน ได้ความรู้จากการที่หน่วยงาน พม. ส่งไปอบรมเรื่องต่าง ๆ ได้เพื่อนและสังคมที่ดี

ได้เข้าถึงคนในชุมชน หรืออำเภอที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงาน และเข้าใจการทำงานของ อพม. มากขึ้น” (รพีพรรณ ยมแสง, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 “ได้ความรู้จากการประชุม การอบรม ซึ่งในแต่ละครั้งเราจะนำความรู้เหล่านั้นไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นต้นแบบในชุมชน เช่น การที่สามี ภรรยาติดกันในสมัยก่อนเราไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง เพราะเป็นเรื่องในครอบครัว แต่ในสมัยนี้เราเข้าไปช่วยเหลือและแนะนำเขาได้” (มารินี วิรัชโท, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “สิ่งที่ได้จากการเป็น อพม. 1) การเป็น อพม. ทำให้ได้ความรู้ที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตคน 2) ได้ช่วยเหลือคน สร้างความภาคภูมิใจให้กับเรา 3) ทำให้เรารู้จักผู้คน รู้จักหน่วยงานมากขึ้น ทำให้มีแนวทางการให้ความช่วยเหลือคนได้มากขึ้น” (ขงยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10 “ได้ทำงานร่วมกับ อพม. คนอื่นได้มีโอกาสเรียนรู้การทำงาน ของ อพม. ในพื้นที่อื่น ๆ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงาน และได้มีโอกาสเรียนรู้ งานด้านสวัสดิการสังคมและบริการที่ประชาชนจะได้รับจากหน่วยงานภาครัฐ” (คำมูล วัลละวงศ์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

วิเคราะห์ความต้องการทางด้านความมั่นคง หรือ ปัจจัยด้านความปลอดภัย

ประเด็นทางด้านการเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทางด้านความมั่นคงปลอดภัยหรือ ปัจจัยด้านความปลอดภัย ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด สะท้อนให้เห็นว่า “การเป็น อาสาสมัคร ๑ มีส่วนช่วยให้เกิดความก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้” กล่าวคือ การที่อาสาสมัคร ๑ จะเป็นปัจจัยเสริมให้เกิดความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของ อาสาสมัคร ๑ ได้มาก เนื่องจากการเป็น อาสาสมัคร ๑ จะได้รับการอบรมมีองค์ความรู้ทั้งทางด้านวิชาการ มีเครือข่าย และสามารถเข้าถึง บริการของภาครัฐได้มากขึ้น ปัจจัยเหล่านี้จะมีส่วนช่วยเอื้อต่อความก้าวหน้าในหน้าที่ตนเอง ไม่ใช่ทางตรง ก็เป็นทางอ้อม การได้ช่วยเหลือคน การรู้จักคนในวงกว้างมีเครือข่ายอาจจะเป็นฐานเสียง สนับสนุน ช่วยอุดหนุนทางการค้า และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนาอาชีพของคนได้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 16 คน จาก 17 คน เห็นด้วยกับการเป็น อพม. ดังคำสัมภาษณ์บางส่วน ผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 “มีความก้าวหน้าในการทำงาน เนื่องจากไม่มีโอกาสที่จะได้รับความรู้และบริการทางภาครัฐซึ่งการทำงานอาสาเป็น อพม. เป็นส่วนเสริมในการทำงานด้าน ผู้ใหญ่บ้านทำให้เป็นที่ยอมรับและได้รับเลือกจากชาวบ้านให้เป็นผู้นำชุมชน” (วิระทรัพย์ คงดี, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 “เป็น คือ 1) ถ้าหากว่าเราจะเล่นการเมือง เราช่วยเหลือเขา เมื่อเราเล่นการเมืองหรือทำกิจกรรมอะไรในหมู่บ้าน เขาสามารถช่วยเหลือเราได้ทันที โดยตอบสนองกลับมาทันที เช่น การสมัครเป็นผู้ใหญ่บ้าน อบต. เพราะเคยเป็น อบต. มาสามสมัย นั่นก็เป็นเพราะผลจากที่เราได้ช่วยเหลือเขา ถึงเราไม่มีเงิน ไม่มีทองเราก็สู้ด้านจิตใจ สู้ด้วยผลงานของเราเอง” (สุชี แซ่เอี้ยว, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10 “มีความก้าวหน้าในการทำงาน เนื่องจากการได้ช่วยเหลือคนทำให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ยกตัวอย่างเช่น เรารับสมัครรับเลือกเป็นผู้แทนหมู่บ้าน ชาวบ้านที่เราได้เคยช่วยเหลือเห็นการทำงานของเราก็ช่วยเลือกเราเข้ามาเป็นผู้แทน” (คำมูล วัลละวงศ์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 “ก็มีส่วนช่วย เพราะว่าเราทำอาชีพค้าขาย คนที่เรารู้จัก เมื่อเราเคยช่วยเหลือเขา หรือเคยแนะนำให้ค้าปลีกเขา เขาก็จะกลับมาช่วยเหลือเรา อย่างมาอุดหนุนร้านของเราบ้าง” (วงเดือน มะลิ้อย, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) “มีส่วน บางครั้งเราก็ขายของได้ดี เช่น พวก อสม. หรือหน่วยงานที่มาเห็นเราเขาก็แวะซื้อของเรา แวะมาอุดหนุนเราบ้างเพราะเราช่วยเหลือเขาก่อน” (สุมาลี มุสิกรัตน์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 17 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) “มีบ้าง ในเรื่องของกรรับรู้ข่าวสารที่รวดเร็ว เรามีคนรู้จักเยอะ เนื่องจากเราทำงานตรงนี้ อาชีพเราทำประมง เมื่อเกิดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการทำประมง เราก็มีโอกาสรับรู้ข่าวสาร ทำให้เราเข้าไปรวมกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล ทำให้เราหาปลาได้มากขึ้น สัตว์ทะเลมีอัตราการเกิดมากขึ้น อาชีพเราก็มั่นคง” (เล็ก อนันต์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2555)

ทั้งนี้ ยกเว้นอดีตอาสาสมัคร ฯ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 16 ซึ่งเห็นว่า การเป็นอาสาสมัคร ฯ ไม่มีส่วนช่วยในเรื่องความก้าวหน้าในงาน จากคำให้สัมภาษณ์ ดังนี้ “ไม่ส่งเสริมเพราะเวลาทำงานของอาสาสมัครส่วนใหญ่จะต้องไปดูแลคนอื่นมากกว่า ทำให้เราไม่มีเวลาทำงานอย่างอื่น จนบางครั้งต้องทิ้งงานของตนเองไป โดยไม่มีใครมาทำแทน” (กุลจิรา นาวิเจริญ, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2555)

ประเด็นทางด้านความรู้สึกลดลงในชีวิตและทรัพย์สิน

นอกจากนี้ เมื่อสัมภาษณ์ถึง “ความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน” พบว่า การทำงานเป็นอาสาสมัคร ฯ จะช่วยให้มีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัคร ฯ เป็นการช่วยเหลือคนในชุมชน และพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้า คนส่วนใหญ่จะรู้จัก ซึ่งจะทำให้คนชุมชน หรือคนเคยได้รับการช่วยเหลือจะคอยเป็นผู้สอดส่อง

ดูแล ในด้านความปลอดภัยในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 14 คน จาก 17 คน เห็นด้วยกับการเป็นอาสาสมัคร ฯ ดังคำสัมภาษณ์บางส่วนผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 “การทำงานเป็น อพม. เรามีความรู้สึกลดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินมากขึ้น เพราะการเข้ามาทำงาน อพม. ทำให้คนในตำบลได้รู้จักตัวเรามากขึ้น ทราบว่า เราทำงานด้านใด คนในชุมชนสามารถเป็นเกาะป้องกันเรื่องต่าง ๆ ให้กับเราได้” (รพีพรรณ ยมแสง, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในการที่เราได้ช่วยเหลือคน เหมือนเป็นการสร้างรั้วด้วยคน เพราะว่าเราจะไปไหน คนก็รู้จักเรา เพราะฉะนั้นเราก็จะ มีความปลอดภัยมากขึ้น ทรัพย์สินของเราถึงแม้ว่าจะทิ้งอยู่ เราไม่ได้เฝ้าคนก็จะคอยเป็นหูเป็นตาให้ เหมือนเป็นการสร้างรั้วมีชีวิต ทำให้ชีวิตและทรัพย์สินเรามีความปลอดภัยมากขึ้น” (ยงยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 10 “รู้สึกปลอดภัย เนื่องจากเราไม่มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับใคร มีแต่ช่วยเหลือผู้อื่นทำให้ไม่ต้องหวาดระแวงว่าจะต้องถูกทำร้าย” (คำมูล วัลละวงศ์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 “รู้สึกว่ามีความปลอดภัยเพิ่มขึ้นนะ เพราะว่าการทำงานของเรา ได้ช่วยเหลือคนและรู้จักคุ้นเคย ทำให้คนในชุมชนค่อนข้างจะเกรงใจเราคงจะไม่มีใครที่คิดไม่ดี หรือจะมาทำร้ายเรา” (สว่าง กรัญญรัตน์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) “มี คือเราคอยสอดส่องดูว่ามีใครจะมา จับแะอะไรไหม คอยมอง และบ้านเราก็ไม่ค่อยจะมีคนแบบนี้ เราช่วยเหลือสอดส่องดูแลคนอื่น เขาก็ช่วยเหลือสอดส่องดูแลเราเช่นกัน” (สุมาลี มุสิกรัตน์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 17 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) “มีบ้าง แต่ก็น้อยเพราะว่าเราเพิ่งมา เป็นไม่กี่ปีและช่วงนั้นเพิ่งเริ่มประสบการณ์ใหม่ ๆ ในหลาย ๆ เรื่อง เราทำงาน อพม. เราก็ช่วยเหลือ คนอื่นด้วย คนอื่นก็จะช่วยเหลือเป็นหูเป็นตาให้เรา” (เล็ก อนันต์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2555)

วิเคราะห์ความต้องการทางด้านสังคม

ประเด็นทางด้านเป้าหมายในการพัฒนาท้องถิ่น

ในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทางด้าน “การทำงานเพื่อพัฒนา ท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า” ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดให้ความเห็นเกี่ยวกับ แนวทางในการที่จะพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า นั้น ต้องเริ่มจากการพัฒนาคนก่อนเพราะ คนเป็นทรัพยากรที่มีชีวิต สามารถที่จะพัฒนาได้และนำคนที่ได้รับการพัฒนา ไปพัฒนาท้องถิ่น ชุมชนต่อไป และการพัฒนาต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน และ

กลุ่มผู้ด้อยโอกาส เพื่อที่จะได้ร่วมกันคิดร่วมจัดกันทำแผน และร่วมกันทำงาน หากมีปัญหาระหว่างปฏิบัติงานก็สามารถที่จะปรึกษาหารือร่วมกัน นอกจากนี้มี อพม. บางคนได้เสนอการจัดตั้งกลุ่มผู้ด้อยโอกาสขึ้นในชุมชน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคคลเหล่านี้รวมกลุ่มกัน ดังคำสัมภาษณ์บางส่วนผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 “การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าได้ คือ การเฝ้าระวัง เป็นหูเป็นตาให้กับคนในชุมชน ดูแลปัญหาความเดือดร้อนของคนในชุมชน ประสานงานร่วมกับท้องถิ่นในการดูแลพื้นที่เพื่อให้ครอบคลุม รวมถึงดูแลความปลอดภัยในชีวิตประจำวันของชุมชนนั้น ๆ ด้วย” (รพีพรรณ ชมแสง, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “การพัฒนาท้องถิ่น อันดับแรกต้องพัฒนาคนก่อนเพราะคนเป็นทรัพยากรที่มีชีวิตที่จะสามารถพัฒนาได้ หลังจากพัฒนาคนแล้วก็จะพัฒนาวัตถุตามมา ซึ่งสามารถที่จะนำความเจริญก้าวหน้ากลับมาสู่ท้องถิ่นได้” (ขงยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 “จากการที่เราเป็น อพม. ทำให้เรารู้จักคนมากขึ้น และการที่เรารู้จักคนมากขึ้น ก็จะทำให้มีเครือข่ายในการทำงานเพิ่มขึ้น เพราะการทำงานจำเป็นต้องมีเครือข่ายต้องได้รับการร่วมมือทั้งจากชาวบ้าน และหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย ถึงจะทำให้ชุมชนเราพัฒนาได้” (วงเดือน มะลิ้อย, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 “การที่จะทำให้ชุมชนเราพัฒนา ต้องคิดถึงคนที่ด้อยโอกาสด้านก่อนเป็นอันดับแรก เพราะคนเหล่านี้จะเป็นกลุ่มคนที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน บางคนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ก็มี แล้วค่อยไปพัฒนาคนที่สามารถพึ่งตนเองได้ และพัฒนาด้านวัตถุต่อไป” (ชาญวิทย์ หงส์ร้อน, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 “ก่อนอื่นเราต้องพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่คนในชุมชนก่อน เพราะว่าถ้าคนในชุมชนมีองค์ความรู้ที่จะสามารถดูแลตนเองได้ สามารถที่จะเข้าถึงสวัสดิการที่เป็นของแต่ละคนแล้ว ชาวบ้านก็จะสามารถจะพึ่งพิงตนเองได้ในระดับหนึ่ง” (สว่าง กรัญญรัตน์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) “การพัฒนาในชุมชนมีความเจริญก้าวหน้าจะต้องให้คนในชุมชนมีส่วนในการคิดและร่วมกันลงมือในการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะตอนนี้ปัญหาของวัยรุ่นที่ยังยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ เราจะต้องช่วยกันคิด หาทางร่วมกันกับชาวบ้านว่าจะหาหนทางในการแก้ไขอย่างไร” (สุมาลี มุสิกรัตน์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2555)

ประเด็นทางด้านการส่งเสริมบทบาทผู้นำในท้องถิ่น

นอกจากนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดเห็นว่า การเป็นอาสาสมัคร ฯ เป็นการส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้นำ เพราะสามารถที่จะให้คำปรึกษา คำแนะนำให้กับผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน

ได้ เนื่องจากได้รับการอบรมมาบ้างแล้ว และคนในชุมชนก็มีความไว้วางใจ มีความมั่นใจที่จะเข้ามา
รับการปรึกษาปัญหา หรือการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการเป็น อพม. จะต้องเป็นผู้เสียสละ
ทั้งแรงกาย แรงใจ เสียสละเวลา เพื่อส่วนรวม เหมือนเป็นตัวแทนของคนในชุมชนในการที่จะไปรับ
ข้อมูลจากหน่วยงานภายนอก และนำมาเผยแพร่ส่งต่อข้อมูลให้กับคนในชุมชน ดังคำสัมภาษณ์
บางส่วนผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 “เป็นการส่งเสริมบทบาทเป็นผู้นำได้ เพราะการที่เราเป็น
อาสาสมัคร ฯ เราสามารถแนะนำเขาได้เพราะเราได้รับการอบรมมาแล้ว และเขาก็มีความมั่นใจใน
ตัวเรามากกว่าคนอื่น เขาจะมั่นใจเราตรงนี้เพราะเราเป็น อพม. และเป็น อสม. ด้วย เราจึงเป็นเหมือน
ผู้ดูแลทางด้านสังคม และการให้บริการอื่น ๆ” (มารีนี วิริญโท, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “การเป็น อพม. เป็นการส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้นำได้
อย่างดียิ่งเพราะว่าการที่เราทำงานกับคน คนก็จะนับหน้าถือตาเรา มีอะไรก็จะมาปรึกษาเรา
เพราะว่าการที่คนมาปรึกษาเราหมายถึงเขายอมรับในหน้าที่ของเรา เพราะฉะนั้นเราก็จะเป็นผู้นำไป
โดยปริยาย โดยที่บางคนอาจจะไม่รู้ตัวว่าเป็นผู้นำด้วยซ้ำ” (ยงยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์
2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 “เป็นการส่งเสริม เพราะว่าเราต้องกล้าคิด กล้าตัดสินใจในการ
ที่จะต้องช่วยเหลือ เช่น เราต้องรู้ว่าเราจะให้คำปรึกษา และส่งต่อช่วยเหลือเขาได้อย่างไร เขาถึงจะ
ได้รับการช่วยเหลืออย่างครอบคลุม” (วงเดือน มะลีย้อย, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 “เป็นการส่งเสริมการเป็นผู้นำได้ เห็นได้จากที่ชาวบ้านเวลา
เขามีปัญหา เขาก็จะมาปรึกษาเรา และให้เราแนะนำ เพราะว่าเขามีความเชื่อใจและยอมรับในตัวเรา
บางครั้งเราจึงต้องเป็นผู้ประสานให้ความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลือ
เขา” (ชาญวิทย์ หงส์ร่อน, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 “ส่งเสริมได้ 100% เพราะการทำงานทุกอย่าง โดยเฉพาะ
การทำงานกับชาวบ้านหรือคนอื่น ๆ เราต้องเป็นแบบอย่างที่ดี กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่เป็น
ประโยชน์และเหมาะสมกับคนในชุมชน คือ เราทำงานเพื่อส่วนรวมไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว”
(สว่าง กรัญญรัตน์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 16 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) “การเป็น อพม. ช่วยส่งเสริมบทบาท
การเป็นผู้นำเพราะว่าเราเสียสละทั้งแรงกาย แรงใจ เสียสละเวลาเพื่อส่วนรวม เหมือนเป็นตัวแทน
คนในชุมชนไปเข้าร่วมอบรม ไปประชุม เมื่อได้ข้อมูลมาเราก็จะมาแบ่งปันให้คนในชุมชนทราบ”
(กุลจิรา นาวิเจริญ, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2555)

ประเด็นทางด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและการทำประชาคม

นอกจากนี้ เมื่อสัมภาษณ์ถึงการมีส่วนร่วมในการเสนอ หรือทำประชาคม และการได้รับการตอบสนองจากประชาชนในพื้นที่แล้ว กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน จาก 17 คน เห็นด้วยกับการที่อาสาสมัครฯ ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนเกี่ยวกับการเสนอ หรือการทำประชาคมในแต่ละครั้งจะทำเป็นประจำทุกเดือน หรือเป็นประจำทุกปี ซึ่งในการทำประชาคมแต่ละครั้งจะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะในการทำประชาคมจะเสนอกิจกรรม หรือโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน และตอบสนองต่อความต้องการของคนในชุมชนส่วนใหญ่ ดังคำสัมภาษณ์บางส่วนผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 “เป็นผู้นำอยู่แล้วและนำเสนอการทำประชาคมทุกปี ซึ่งได้รับการตอบสนองจากชาวบ้านเป็นอย่างดี เนื่องจากการประชุมจะมีเนื้อหาสาระการให้ความรู้และการดึงเอาปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนมารวมกันแก้ไขปัญหาก็ได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีจากชาวบ้าน” (วิระทรัพย์ ดงดี, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 “เราเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือน โดยร่วมเสนออาชีพเสริมต่อประชาชน ได้รับการตอบสนองต่อประชาชนเป็นอย่างดี ส่วนใหญ่มีผู้เห็นด้วย เช่น โครงการ SML ได้เสนอการเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน การขายปุ๋ยคุณภาพในราคาถูกให้กับชุมชน” (รพีพรรณ ยมแสง, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 “มีบ่อยมาก เราจะมีการทำประชาคมทุกวันที่ 7 ของทุกเดือนร่วมกับผู้ใหญ่บ้านและคนในชุมชน มีการเสนอแผน มีชาวบ้านให้ความร่วมมือดีมาก เช่น เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับด้านสุขภาพ โรคภัยไข้เจ็บ เช่น เบาหวาน ความดัน ที่เราต้องการให้ความรู้กับชุมชนเราก็สามารถแนะนำเขาให้มาร่วมรับฟัง ซึ่งได้รับความร่วมมือที่ดี เมื่อมีการนำเสนอด้านการพัฒนาชุมชน เช่น การคัดแยกขยะ ทางเทศบาลเราซึ่งมีงบอุดหนุนให้ทำโครงการ เราก็สามารถทำได้สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับการแยกขยะว่าส่วนไหนควรทิ้ง ส่วนไหนควรนำกลับมาใช้ใหม่ ชุมชนก็ได้รับรู้จักแยกเศษอาหารมาทำน้ำหมักชีวภาพ” (มารีณี วิริญโท, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “การทำประชาคม เราได้เข้าไปร่วมประชาคมหลายครั้ง มีการนำเสนอการพัฒนาหลายด้าน และมีการตอบสนอง เหมือนเราจุดประกายให้การประชาคมได้ถูกคิด หรือให้ย้อนกลับมาคิด บางครั้งไม่ได้คิดเมื่อเรานำเสนอเขาก็หันหลังกลับมาคิด ทำให้แผนประชาคมมีความชัดเจน รัดกุม และสามารถครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น” (ขงยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 “ทำทุกปี และแผนนั้นเราไม่ได้ทำตามใจตัวเอง เราต้องเอาใจชาวบ้านด้วยการที่ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการนำเสนอ เมื่อมีข้อเสนอขึ้นมาเราต้องมีการเลือก

โดยใช้การลงเสียงส่วนใหญ่ว่าเห็นด้วยหรือไม่ แพลนนีจะอนุมัติหรือไม่ ซึ่งประชาชนในหมู่บ้านจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เราเป็นแกนนำจริงอยู่ แต่การที่จะทำอะไรก็ต้องถามความคิดเห็นจากชาวบ้านก่อนเราต้องยึดประชาชนเป็นหลัก และประชาชนต้องให้ความร่วมมือกับเรา แพลนจึงจะสำเร็จ” (สุชี แซ่เอี้ยว, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 “มีการทำประชาคมกับชุมชนเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งก็เคยเสนองานที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือชาวบ้าน เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับเด็ก ผู้สูงอายุ หรืองานอื่น ๆ ที่เราเห็นว่า เป็นประโยชน์กับชาวบ้าน ก็ได้รับการตอบสนองค่อนข้างดี” (ชาญวิทย์ หงส์ร่อน, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

วิเคราะห์ความต้องการซื้อเสียงเกียรติยศ หรือได้รับการยกย่องนับถือ

ประเด็นทางการเป็นที่ยอมรับนับถือในท้องถิ่น

เมื่อสัมภาษณ์ถึงเกี่ยวกับการมาเป็นอาสาสมัครฯ ทำให้คนในท้องถิ่นยอมรับยกย่องมากขึ้น พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเป็นอาสาสมัครฯ แล้วได้รับการยกย่องมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากการดำเนินงานของอาสาสมัครฯ จะต้องมีการให้คำปรึกษา แนะนำทำความเข้าใจกับคนในชุมชนใช้เหตุผลในการดำเนินงาน สร้างความเสมอภาค ความยุติธรรม และแสดงความจริงใจในการปฏิบัติงานกับทุกคน เหมือนเป็นตัวแทนคนชุมชนในการช่วยเหลือ และพัฒนาในชุมชนของตนเอง เห็นได้จากจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 14 คน จาก 17 คน เห็นด้วยกับการเป็น อพม. ดังคำสัมภาษณ์บางส่วนผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 “ยอมรับมาก เพราะจากการเลือกตั้งเรารู้แล้ว สิ่งที่เราช่วยเหลือเขาด้วยความจริงใจทำให้เขายกย่องเชิดชูเราเอง” (สุนิสา กำเนิดสินธุ์, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “มีส่วนที่จะได้รับการยกย่องมากขึ้น เพราะว่าการที่เราช่วยเหลือคนช่วยประสานงานหรือทำให้คำแนะนำคน การทำงานถ้าเราทำอย่างครอบคลุมการยกย่องจากผู้คนที่จะมีมาก ถ้าเราทำงานไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร การยกย่องก็พอมี แต่ก็ไม่มาก แต่ถ้าเราทำงานอย่างทุ่มเทการยอมรับก็จะมีมากขึ้น” (ขงยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 “ก็มีการยอมรับมากขึ้น เพราะเราทำแต่สิ่งดี ๆ ให้กับคนในชุมชน โดยส่วนตัวเราเป็นทั้ง อพม. และ อสม. เป็นประธานสตรีในชุมชนด้วย คนส่วนใหญ่ก็จะให้การยอมรับ และยกย่องค่อนข้างดี” (วงเดือน มะลิข่อย, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 “คิดว่าการเป็น อพม. น่าจะได้รับการยกย่องมากขึ้นเพราะเราเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของชาวบ้านในการเป็นผู้คอยช่วยเหลือ และสอดส่องดูแลชาวบ้านที่

ประสบปัญหาความเดือดร้อน อย่างเสมอภาค เขาจึงยอมรับและยกย่องว่าเราเป็นผู้ที่เสียสละและมีน้ำใจกับคนในชุมชน” (ชาญวิทย์ หงส์ร่อน, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 “ยอมรับมากกว่าเดิมอยู่แล้ว เพราะเราทำความเข้าใจและแนะนำแต่สิ่งที่ดี ๆ ให้กับชาวบ้าน โดยเราก็จะใช้เหตุผล ความเสมอภาค และความยุติธรรมในการทำงานและแสดงความจริงใจกับทุกคน โดยไม่หวังผลตอบแทน เขาก็จะยกย่องยอมรับเราไปโดยปริยาย” (สว่าง ราษฎร์รัตน์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 16 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) “มีการยกย่องมากกว่าเดิม เพราะถือว่าเป็นตัวแทนของคนในชุมชน ในการช่วยเหลือ พัฒนา คนที่เขามีปัญหาเขาก็จะมาปรึกษาเรา เราก็ต้องช่วยเหลือให้ตรงตามที่เขาต้องการ” (กุลจิรา นาวิเจริญ, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2555)

ประเด็นทางด้านการมีอิทธิพลในท้องถิ่น

นอกจากนี้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดเห็นว่า “การเป็นอาสาสมัครฯ ไม่ใช่เป็นเรื่องของการสร้างอิทธิพล” เพราะการสร้างอิทธิพลเหมือนเป็นการมีจิตใจที่เป็นนักเลง สร้างอำนาจ แต่การทำงานของอาสาสมัคร ฯ เป็นเรื่องของการสร้างการยอมรับ สร้างบารมี ทำแต่สิ่งที่ดี ๆ ให้กับคนในชุมชน โดยเฉพาะเรื่องการช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน และไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น ดังคำสัมภาษณ์บางส่วนผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 “การทำงาน อพม. ของเรานั้นไม่เป็นการสร้างอิทธิพลในท้องถิ่น แต่เป็นการช่วยเหลือคนในชุมชนซึ่งอาจเป็นครอบครัวหรือบุคคลในท้องถิ่นที่ (อบต./ เทศบาล) เข้าไปช่วยเหลือยังไม่ทั่วถึง” (วิระทรัพย์ ดงดี, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 “การสร้างอิทธิพลไม่เกี่ยวกับการทำงาน อพม. เพราะการสร้างอิทธิพลหมายถึงการสร้างให้ชาวบ้านมีจิตใจเป็นนักเลง แต่ว่าที่เราทำงาน อพม. หมายถึงการที่เราสร้างบารมีมากกว่าเพราะว่าคนยอมรับเรา โดยเราไม่ได้ไปข่มขู่ หรือว่าทำความเดือดร้อนให้ใคร เราทำตามบทบาทหน้าที่ของ อพม. ตามระเบียบที่สำนักงาน พมจ. ให้มา โดยเราไม่ได้ทำนอกเหนือไปจากระเบียบ” (มารินี วิริญโท, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “การสร้างอิทธิพลไม่เกี่ยวกับการทำงาน อพม. เพราะการสร้างอิทธิพล หมายถึง การสร้างให้ชาวบ้านมีจิตใจเป็นนักเลง แต่ว่าที่เราทำงาน อพม. หมายถึงการที่เราสร้างบารมีมากกว่าเพราะว่าคนยอมรับเรา โดยเราไม่ได้ไปข่มขู่ หรือว่าทำความเดือดร้อนให้ใคร เราทำตามบทบาทหน้าที่ของ อพม. ตามระเบียบที่สำนักงาน พมจ. ให้มา โดยเราไม่ได้ทำนอกเหนือไปจากระเบียบ” (ขงยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8 “ไม่เกี่ยวกับการสร้างอิทธิพล เพราะเราไม่เคยสร้างอิทธิพล เราทำเพื่อที่จะอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข คนที่มีอิทธิพลบางคนก็จะมีผู้ที่นับหน้าถือตาพอเขารู้

เขาก็จะไม่ยุ่งด้วย อิทธิพลไม่ได้สร้างด้วยการทำงาน แต่อิทธิพลสร้างด้วยเงินซึ่งการทำงาน หรือหน้าทีของ อพม. สร้างไม่ได้” (บรรจบ ศรีเจ็ก, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 13 “ไม่น่าจะเกี่ยวกับเรื่องการสร้างอิทธิพล เนื่องจากเราทำงานเราไม่หวังผลตอบแทน หรือหวังที่จะสร้างอิทธิพล เพราะการทำงานของเราจะเน้นในเรื่องของการให้คำปรึกษาแนะนำ การส่งต่อ ซึ่งการแนะนำให้คำปรึกษาเขาเป็นเพียงข้อมูลเพิ่มเติม ที่ช่วยเสริมให้เขาได้ตัดสินใจ” (สว่าง รัญญูรัตน์, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 14 “ไม่ใช่เรื่องของอิทธิพล เราไม่ได้เอาความเป็น อพม. ไปข่มเขา หรือไปใช้ในทางที่ไม่ดี ไปใช้ในทางที่มีอิทธิพล เรานำไปช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน งาน อพม. เป็นงานด้านสังคม งานพัฒนา ไม่สามารถสร้างอิทธิพลในท้องถิ่นได้” (รัศมี ศรีโสม, สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2555)

วิเคราะห์ความต้องการความสมหวังในชีวิต

ประเด็นด้านการได้รับการยกย่องและการมีชื่อเสียงในท้องถิ่น

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทางด้านการได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้เสียสละ มีชื่อเสียงและเป็นแบบอย่างที่ดีของชาวบ้าน ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดเห็นว่า การเป็นอาสาสมัคร ๑ ถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดีสมควรที่จะได้รับการยกย่องเป็นผู้เสียสละเพราะหน้าที่สำคัญของอาสาสมัคร ๑ คือ การช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนเป็นผู้เสียสละ มีความทุ่มเท และตั้งใจทำงานอย่างแท้จริง ทำให้มีชื่อเสียงสามารถที่จะเป็นผู้นำของชุมชนได้ ดังคำสัมภาษณ์บางส่วนผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 “เราคิดว่าการเป็น อพม. ของเรา เราได้รับความชื่นชมการยกย่องจากคนในชุมชน ซึ่งเห็นการทำงานของเราเป็นอย่างไร ได้เข้าไปสำรวจสภาพปัญหาความเดือดร้อนของชุมชนอย่างแท้จริง ให้คำแนะนำต่อคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนให้การยอมรับ” (รพีพรรณ ยมแสง, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 “อพม. ถือว่า เป็นแบบอย่างที่ดี เพราะว่าหน้าที่โดยตรงคือการช่วยเหลือคน ชื่อก็บอกอยู่แล้วว่าอาสาสมัคร เพราะฉะนั้นการที่เราเป็น อพม. ทำให้เราได้รับการยกย่อง ถ้าเราทุ่มเทกับงานมีความตั้งใจทำงานช่วยเหลือคนจริง ๆ ทำให้เรามีชื่อเสียงสามารถที่จะเป็นผู้นำของชุมชนได้” (ยงยุทธ ใจชื่น, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7 “เป็นผู้เสียสละอยู่แล้ว และอยากให้คนอื่นเอาเป็นแบบอย่าง เพราะการเป็น อพม. เป็นแบบอย่างที่ดี ต่อไปในภายภาคหน้าเราเกษียณก็อยากให้คนอื่นเขาเสียสละอย่างเราบ้าง ตอนนี้เราเป็นผู้ใหญ่บ้านอยู่ถ้าเราออกจากตำแหน่ง เราก็จะไปเป็น อพม. เต็มตัวและช่วยเหลือเขาได้อย่างเต็มที่กว่าเดิม” (อังคณา ทองโชติ, สัมภาษณ์, 17 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 “ชาวบ้านยอมรับว่าเราเสียสละ คือ งานทุกอย่างในหมู่บ้านจะไม่เคยทอดทิ้งและเราจะอยู่กับชาวบ้านตลอด ถึงจะเป็นเวลากลางคืนก็ตาม การเป็นอาสาสมัครต้องทุ่มเทและเสียสละเวลา เพราะทำด้วยใจ” (สุชี แซ่เอี้ยว, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 11 “ก็ถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดีของชาวบ้าน เพราะว่าการเป็น อพม. จะต้องเสียสละหลายอย่าง เช่น เวลา บางครั้งก็ต้องเสียเงินบ้าง ซึ่งจากการที่เราทำการช่วยเหลือเขาแบบนี้ ก็ถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดี ใครรู้ก็ต้องพูดถึงก็ถือว่าเป็นชื่อเสียงในระดับหนึ่ง” (วงเดือน มะลิข้อย, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 12 “ก็มีส่วน เราทำหน้าที่ตรงน้อยๆ ทุกคนที่เป็น อพม. ต้องเป็นผู้เสียสละหลาย ๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นแรงกาย เวลา หรืออื่น ๆ ที่เราสามารถที่จะช่วยเหลือเขาได้ ก็เหมือนเป็นแบบอย่างที่ดีของชาวบ้าน และเมื่อเราทำงานไป นาน ๆ เขาเห็นผลงานเราทุกคนก็จะยอมรับในตัวเราเองด้วย” (ชาญวิทย์ หงส์ร้อน, สัมภาษณ์, 8 กุมภาพันธ์ 2555)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ข้อสรุปสำคัญจากการสัมภาษณ์ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเข้ามาเป็นอาสาสมัคร ๑ กล่าวคือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ที่ได้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัคร ๑ เพราะมีจิตอาสาต้องการจะช่วยเหลือคนในชุมชน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนให้ได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถเข้าถึงสวัสดิการสังคมตามสิทธิที่ตนจะได้รับและเมื่อเข้ามาเป็นอาสาสมัคร ๑ แล้ว ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดีขึ้น ทั้งจากการได้รับความรู้จากการประชุม อบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเครือข่าย อีกทั้งยังสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง ครอบครัว และคนในชุมชนได้อีกด้วยและเมื่อพิจารณาตามแนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow, 1943) แล้ว สรุปได้ว่าเมื่อพื้นฐานการดำรงชีวิตที่เป็นปัจจัย 4 ได้รับการตอบสนองอย่างสมบูรณ์ หรือมนุษย์มีความพึงพอใจต่อปัจจัยพื้นฐานเหล่านั้นแล้ว มนุษย์ย่อมที่จะต้องการสิ่งที่มีมากกว่าปัจจัยพื้นฐานดังกล่าว เช่น ความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการเข้าสังคม ชื่อเสียงเกียรติยศ หรือการยกย่องนับถือ หรือแม้แต่ความต้องการความสมหวังในชีวิตในด้านอื่น ๆ ตามลำดับ (Maslow, 1943)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญที่ทำให้อาสาสมัคร ๑ ตัดสินใจลาออก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มอดีตอาสาสมัคร ๑ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจออกจากการเป็นอาสาสมัคร ๑ พบว่า มีความหลากหลายในประเด็นสำคัญ โดยสามารถจำแนกได้ 3 ประการ ดังนี้

1. ด้านความไม่ชัดเจนในเรื่องสวัสดิการที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงาน

จากการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัคร ฯ นั้น เป็นงานที่ทำงานเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน โดยเฉพาะในชุมชนของตนเอง อาสาสมัคร ฯ ส่วนใหญ่จึงเป็นอาสาสมัครของหน่วยงานอื่นด้วย ไม่ใช่ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัคร ฯ อย่างเดียว ดังนั้น การดำเนินงานของอาสาสมัคร ฯ จึงมีโอกาสนในการที่พบปะ พูดคุย เปลี่ยนความคิดเห็น และความรู้ระหว่างกันอยู่เสมอ รวมทั้งมีการประชุม หรืออบรมร่วมกัน มีการติดต่อประสานงานระหว่างกัน มีการทำงานร่วมกัน ดังนั้น เมื่อมีการทำกิจกรรมร่วมกันค่อนข้างบ่อย อย่างกรณีมีการอบรมของอาสาสมัคร ฯ เมื่อเกิดปัญหาในการดำเนินงานระหว่างการอบรม ซึ่งไม่มีการพูดคุยสร้างความเข้าใจระหว่างกัน และไม่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีต่อกันแล้ว เมื่อเกิดปัญหาจึงไม่มีการพูดคุย หรือปรับความเข้าใจระหว่างกัน และไม่มีแนวทางหรือวิธีการแก้ไขปัญหา การเกิดปัญหาในกลุ่มอาสาสมัครจึงไม่ได้มีการแก้ไขได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ดังเช่นกรณีของ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 15 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) (สุมาลี มุสิกรัตน์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2555) กล่าวคือ

“เหตุที่ต้องออกจากการเป็น อพม. เพราะเกิดปัญหาขัดแย้งกับประธาน อพม. หรือประธาน อสม. เนื่องจากเราปฏิบัติหน้าที่เป็น อสม. ด้วย ซึ่งคนที่เราจะปฏิบัติหน้าที่เป็น อสม. ได้นั้น จะต้องผ่านการอบรมของ อสม. และในระหว่างการอบรมนั้น เกิดปัญหาขัดแย้งกับประธาน อพม./ อสม. ซึ่งเป็นบุคคลเดียวกัน เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมจำนวน 3 วัน 2 คืน ของ อสม. แต่เนื่องจากทางประธาน อสม./ อพม. ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับค่าที่พักและค่าอาหาร ผู้เข้าร่วมอบรมต้องเป็นผู้จ่ายเองทั้งที่เคยมีมติร่วมกันว่าในการอบรมจะมีการตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายในการอบรม”

2. ด้านค่าตอบแทน

การดำเนินงานของอาสาสมัคร ฯ ที่ทำงานติดต่อสื่อสารและประสานระหว่างราษฎรในพื้นที่กับเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งการทำงานของอาสาสมัคร ฯ นั้นไม่ได้รับค่าตอบแทนใด ๆ และต้องเสียสละเวลา แรงกายและทุนทรัพย์ของตนเองในการทำงาน ทำให้อาสาสมัคร ฯ บางคนที่เข้ามาปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่เมื่อเกิดปัญหาภายในครอบครัว โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่าย อย่างกรณีผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 16 จำเป็นที่จะต้องลาออกจากการเป็นอาสาสมัคร ฯ เพื่อที่จะไปประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ดังนั้น การที่อาสาสมัคร ฯ ไม่มีค่าตอบแทนให้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายบ้างในการปฏิบัติงาน หรือการดำรงชีพก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนที่ทำให้อาสาสมัคร ฯ ต้องลาออก

ในกรณีของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 16 (อดีตอาสาสมัคร ฯ) ได้กล่าวว่า “เนื่องจากขณะปฏิบัติหน้าที่เป็น อพม. อยู่ได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครของหน่วยงานอื่นด้วย ทำให้เราไม่มีเวลาให้กับงานของเราเอง ซึ่งช่วงแรกขณะที่ทำงานครอบครัวก็ยินดีให้ทำ แต่พอมาช่วงหนึ่ง

ขณะนั้นครอบครัวทำสวนผลไม้ ประสบปัญหาขาดทุน และเกิดปัญหาครอบครัวหลาย ๆ ด้านจึงได้เลิกจ้างกับสามี เราจึงต้องออกจากความเป็นอาสาสมัครทุกอย่าง เพื่อมาทำงานของครอบครัวบ้าง เพราะต้องเลี้ยงลูกอีก 2 คน งาน อพม. ไม่ได้มีค่าตอบแทนใด ๆ ทำให้เราจำเป็นต้องทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัว เวลาที่จะมาทำงานเพื่อส่วนรวมจึงไม่สามารถที่จะมาทำได้อีก” (กุลจิรา นาวิเจริญ, สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2555)

3. ด้านสุขภาพ

เนื่องจากอาสาสมัคร ๆ บางคนที่ได้ลาออกไป ไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ เพราะเกิดอุบัติเหตุทางรถจักรยานยนต์ และภายหลังจากการรักษาแล้วไม่สามารถที่จะกลับมาปฏิบัติหน้าที่ได้ดังเดิม อย่างกรณีผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 17 (เล็ก อนันต์, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2555) ซึ่งกล่าวว่า “ไม่ได้อยากลาออก แต่เป็นเพราะสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง (เกิดอุบัติเหตุเดินไม่ได้) เพราะว่าขณะนั้นได้ไปทำธุระตอนกลางคืน ซึ่งได้ขับรถจักรยานยนต์ไปเพียงคนเดียว ระหว่างทางได้มีรถพ่วงเฉี่ยวเราตกข้างทาง หลังจากนั้นก็ไม่สามารถที่จะทำงานได้ปกติ จึงเป็นเหตุให้ต้องให้คนอื่นมาทำงาน อพม. แทน”

จากข้อมูลข้างต้น เมื่อพิจารณาการทำงานเป็นอาสาสมัคร ๆ โดยส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการที่คนเหล่านั้น มีจิตอาสาและเสียสละที่จะช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนให้ได้รับบริการจากรัฐอย่างทั่วถึง แต่เนื่องจากอาสาสมัคร ๆ เองก็มีภาระหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบครอบครัว ต้องประกอบสัมมาอาชีพ ทำให้ไม่สามารถที่จะทำงานได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งการทำงานอาสาสมัคร ๆ ไม่ได้มีค่าตอบแทน ทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงาน เกิดการเปรียบเทียบการทำงานระหว่าง อสม. กับ อพม. ซึ่งการทำงานด้านการให้บริการสังคมเหมือนกัน แต่ อพม. ไม่มีค่าตอบแทนในขณะที่ อสม. มีค่าตอบแทน เป็นผลทำให้อาสาสมัคร ๆ จะมุ่งเน้นในการปฏิบัติหน้าที่เป็น อสม. มากกว่า แม้จะมีใจรักในด้านการให้ความช่วยเหลือ และการบริการก็จริง และการทำงานในบางครั้งต้องมีการใช้จ่าย เมื่ออาสาสมัคร ๆ มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว การเบียดเบียนเงินที่จะให้แก่ครอบครัวเพื่อนำมาใช้จ่ายในงานอาสาสมัคร ๆ ถ้าคนในครอบครัวที่ไม่เข้าใจในการทำงานก็อาจส่งผลทำให้เกิดปัญหาครอบครัวได้

ฉะนั้นการเข้ามาทำงานอาสาสมัคร ๆ จึงต้องมาด้วยความพร้อมในทุกด้าน ทั้งทางด้านจิตใจ การมีใจเสียสละอยากช่วยเหลือ ด้านร่างกาย ความพร้อมของร่างกาย เนื่องจากต้องลงสำรวจพื้นที่ด้านครอบครัว ความเข้าใจกันระหว่างคนในครอบครัวและด้านเศรษฐกิจ เมื่ออาสาสมัคร ๆ รู้สึกว่าขาดความพร้อมด้านใดด้านหนึ่ง จึงทำให้มีผลต่อการตัดสินใจลาออก และเมื่อพิจารณาตามแนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow, 1943) แล้ว สรุปได้ว่าเมื่อพื้นฐานการดำรงชีวิตที่เป็นปัจจัย 4 ได้รับการตอบสนองอย่างสมบูรณ์ หรือมนุษย์มีความพึงพอใจต่อปัจจัยพื้นฐานเหล่านั้น

แล้ว มนุษย์ย่อมที่จะต้องการสิ่งที่มากกว่าปัจจัยพื้นฐานดังกล่าว เช่น ความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการเข้าสังคม ชื่อเสียงเกียรติยศหรือการยกย่องนับถือ หรือแม้แต่ความต้องการความสมหวังในชีวิตในด้านอื่น ๆ ตามลำดับ (Maslow, 1943)

แต่เมื่อระหว่างการปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัคร ๆ เกิดปัญหาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างกรณี สุขภาพร่างกายไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาบุคคลอื่นที่มีความพร้อมมาปฏิบัติหน้าที่แทน หรืออาสาสมัคร ๆ เดิมมีความพร้อมในเรื่องพื้นฐานการดำรงชีวิตที่เป็นปัจจัย 4 ได้รับการตอบสนองอย่างสมบูรณ์ แต่เมื่อการทำงานในบางครั้งต้องมีการเสียสละเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่ออาสาสมัคร ๆ มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อครอบครัว การเบียดเบียนเงินที่จะให้แก่ครอบครัวเพื่อนำมาใช้จ่ายในงานอาสาสมัคร ๆ ถ้าคนในครอบครัวที่ไม่เข้าใจในการทำงานก็อาจส่งผลทำให้เกิดปัญหาครอบครัวได้ ฉะนั้นการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัคร ๆ จึงต้องมากับความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสรุปได้ว่าความต้องการขั้นสูงจะไม่เกิดขึ้น ตราบเท่าที่ความต้องการขั้นต้นยังไม่ได้ได้รับการตอบสนอง